

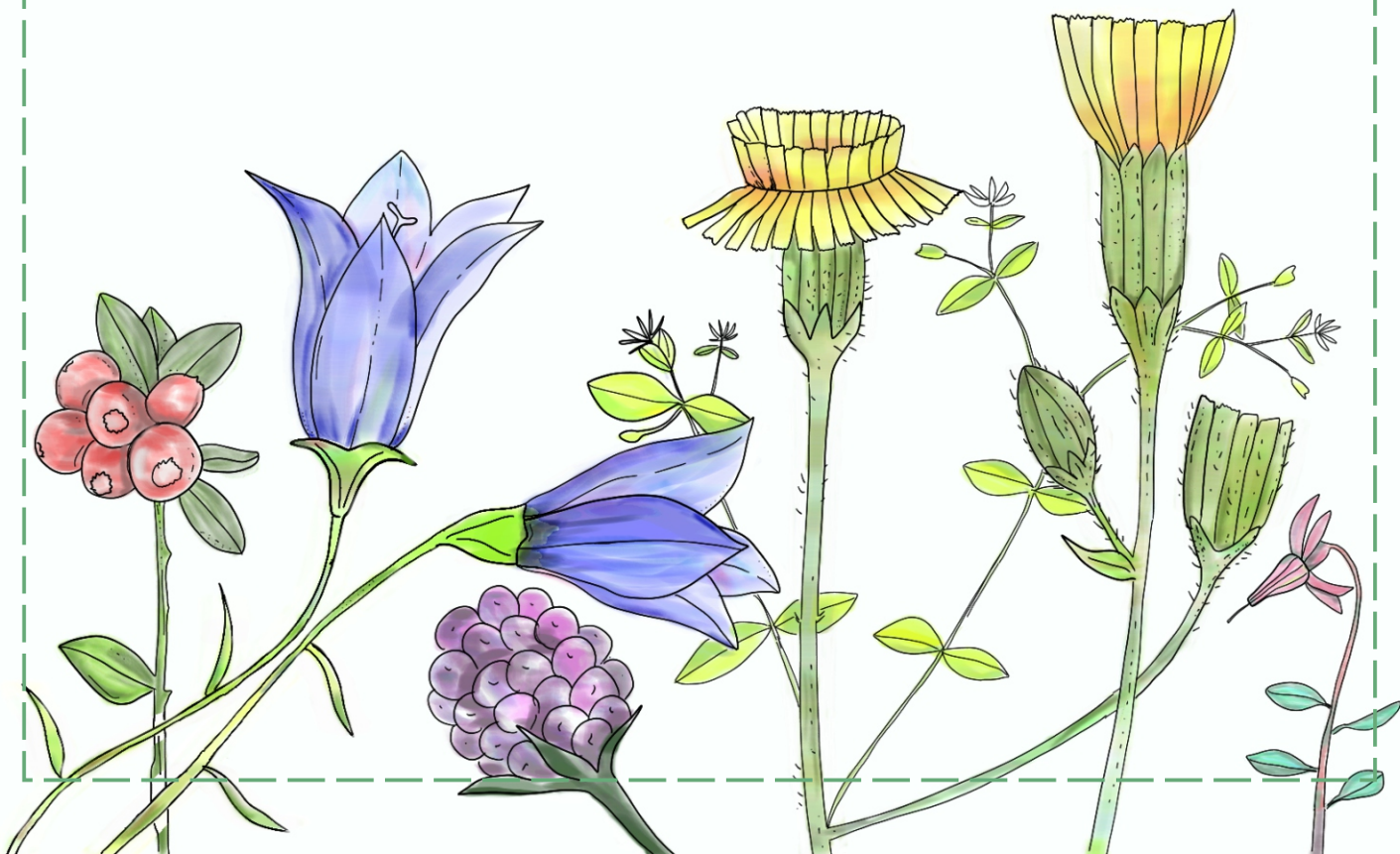

**Regionalna Dyrekcja
Lasów Państwowych w Olsztynie**

Регіональна Дирекція
Державних Лісів в Ольштині

Szkicownik botaniczny

Альбом юного ботаніка

Poznajmy się – Познайомимось

Każde dziecko lubi botanikę – zbieranie kwiatów, nazywanie kolorów, sprawdzanie, czy liść jest miły w dotyku, to naturalne zabawy. Malowanka ma pozwolić dzieciom nazwać rośliny, które spotykają w lesie, wzbudzić ich ciekawość i chęć wyjścia w teren, na kolejne botaniczne wyprawy.

W grupach przedszkolnych oraz szkolnych pojawia się coraz więcej dzieci z Ukrainy, które w naszym kraju znalazły schronienie przed wojną. Różnice językowe nie powinny stanowić bariery we wspólnej zabawie i nauce, stąd pomysł, aby malowanka posiadała teksty dwujęzyczne. Przyroda nie zna granic, tak samo jak wyobraźnia najmłodszych, liczymy więc, że to kreatywne wydawnictwo pozwoli dzieciom lepiej się poznać.

Jesteś edukatorem leśnym?

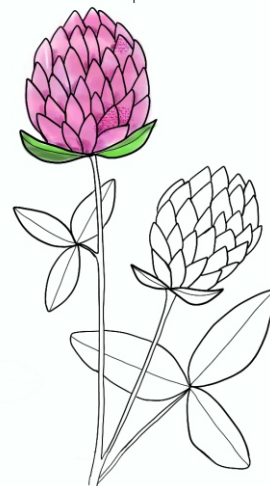
W trakcie zajęć pozwól dzieciom znaleźć podobieństwa czy też różnice w ich obserwacjach lasu. Zapytaj, czy na Ukrainie również istnieje powiedzenie: "silny jak dąb", czy na pewno wszystkie dzieci lubią poziomki. Bądź przewodnikiem w tej podróży przez lasy sąsiadujących państw, pozwól na interpretacje zjawisk przyrodniczych, a przede wszystkim poprowadź grupę na wspólne poznanie i akceptację różnic.

Кожна дитина любить ботаніку – збирати квіти, називати кольори, перевіряти чи листочок приємний на дотик, це ігри на природі. Розмальовка має дозволити дітям називати рослини, які зустрічаються їм у лісі, пробудити цікавість і бажання вийти на природу для наступних ботанічних прогулянок.

У дошкільних та шкільних групах з'являється все більше дітей з України, які знайшли прихисток від війни у нашій країні. Мовні відмінності не повинні бути перешкодою для спільних ігор та навчання, тому виникла ідея, щоб книжка-розмальовка мала двомовні тексти. Природа не знає кордонів, як і фантазія найменших, тож сподіваємося, що це креативне видання дозволить дітям краще пізнати одне одного.

Ви лісовий педагог?

Нехай під час заняття діти знайдуть схожість чи відмінність у своїх спостереженнях за лісом. Запитай, чи в Україні також існує вислів: «міцний як дуб», чи точно всі діти люблять суниці. Будь провідником у цій подорожі лісами сусідніх країн, дозволяй інтерпретувати природні явища, але, насамперед, керуйте групою, щоб разом пізнавати та приймати відмінності.

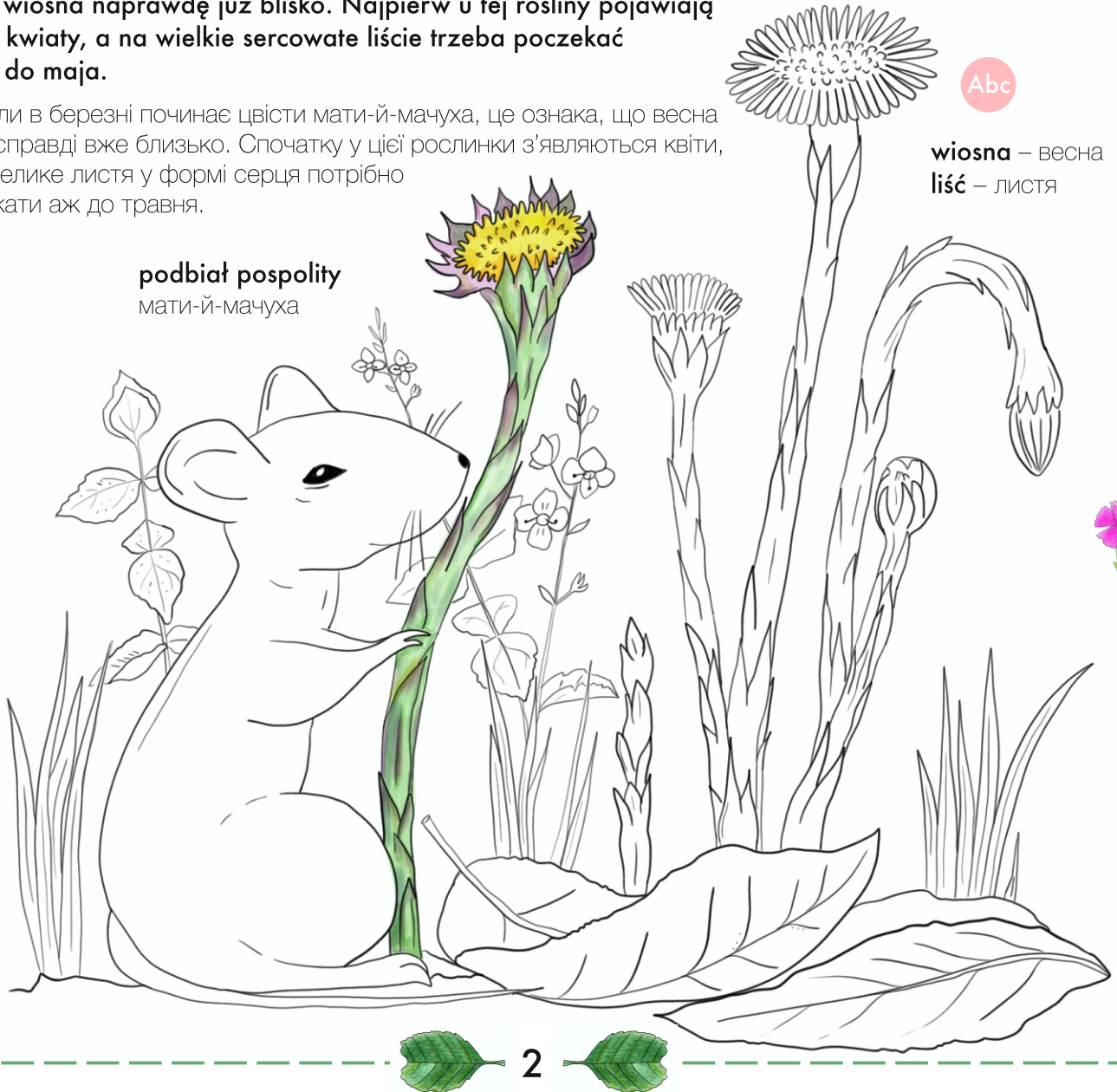

Pierwsze wiosenne kwiaty – Перші весняні квіти

Gdy w marcu rozpoczyna kwitnienie podbiał pospolity, to znak, że wiosna naprawdę już blisko. Najpierw u tej rośliny pojawiają się kwiaty, a na wielkie sercowate liście trzeba poczekać aż do maja.

Коли в березні починає цвісти мати-й-мачуха, це ознака, що весна насправді вже близько. Спочатку у цієї рослинки з'являються квіти, а велике листя у формі серця потрібно чекати аж до травня.

podbiał pospolity
мати-й-мачуха

wiosna – весна
liść – листя

Oznaki wiosny – Ознаки весни

Pojawienie się wiosennych kwiatów, oznacza pobudkę dla owadów, na przykład latolistka cytrynka, który zimował w opadłych liściach, dziuplach, szczelinach martwego drewna.

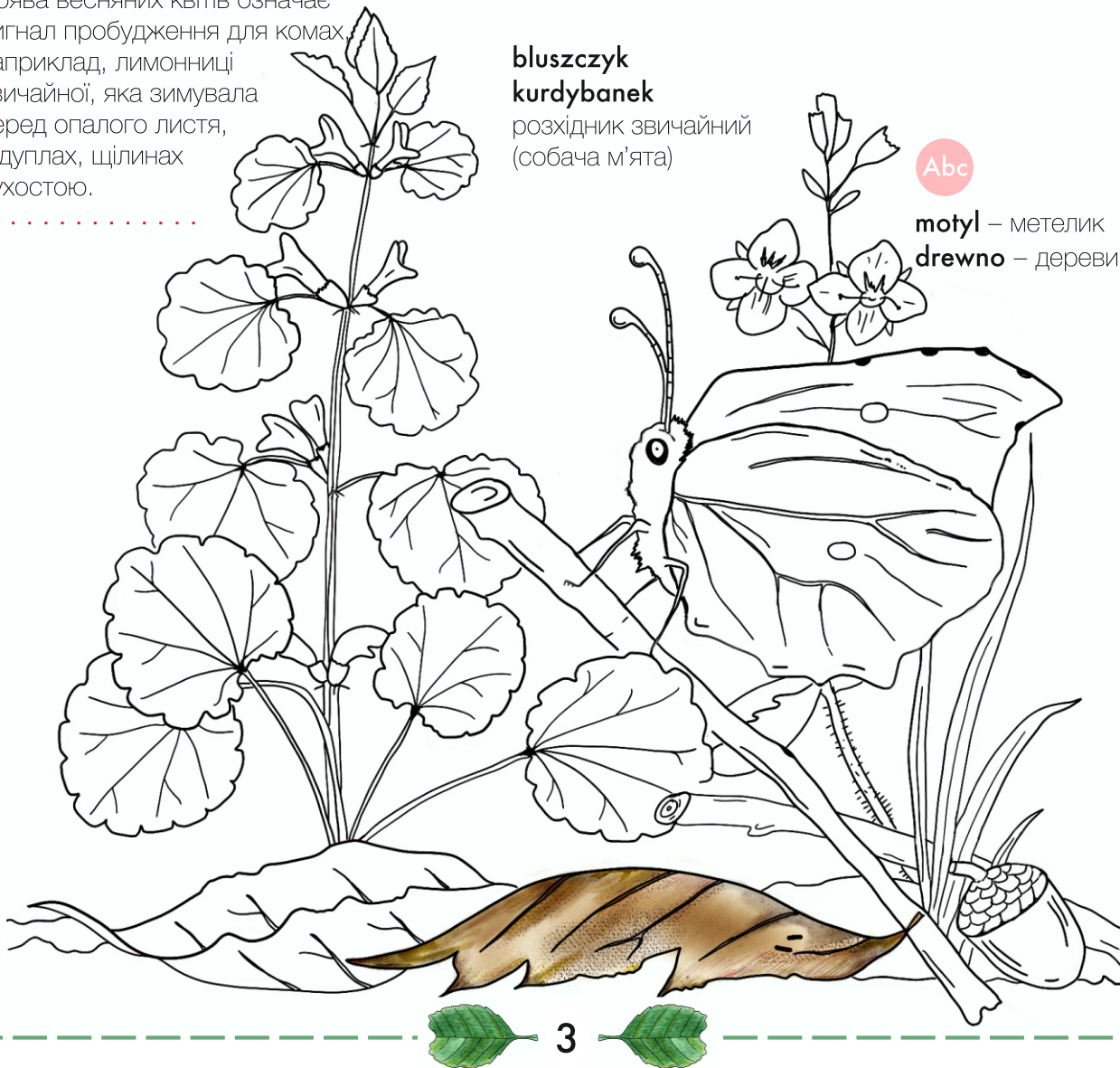
Поява весняних квітів означає сигнал пробудження для комах, наприклад, лимонниці звичайної, яка зимувала серед опалого листя, в дуплах, щілинах сухостою.

bluszczuk kurdybanek

розхідник звичайний
(собача м'ята)

Abc

motyl – метелик
drewno – деревина

Leśne dywany kwiatowe – Лісові квіткові килими

Geofity to prawdziwi sprinterzy wśród roślin. Zanim zazielenią się korony drzew, muszą wykiełkować, rozwinąć liście, wytworzyć kwiat i zaowocować. Mają na to zaledwie kilkanaście dni.

Геофіти – справжні спринтери серед рослин. Перш ніж корони дерев зазеленіють, вони повинні прорости, розпустити листя, розвинути цвіт і дати плоди. На це у них є лише кілька десятків днів.

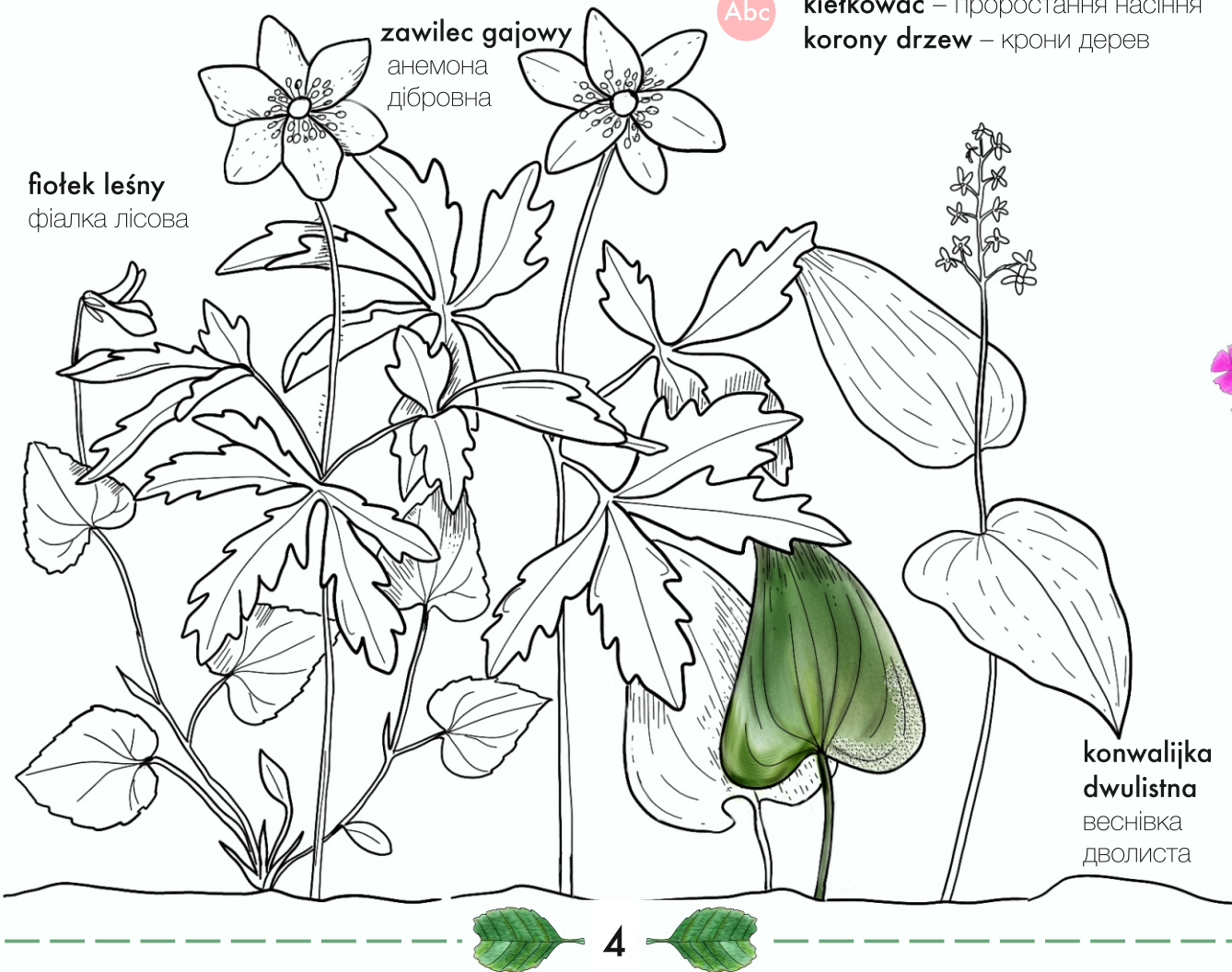
Abc

kiełkować – проростання насіння
korony drzew – крони дерев

fiolka leśny
фіалка лісова

zawilec gajowy
анемона
дїбровна

**konwalijka
dwulistna**
веснівка
дволиста

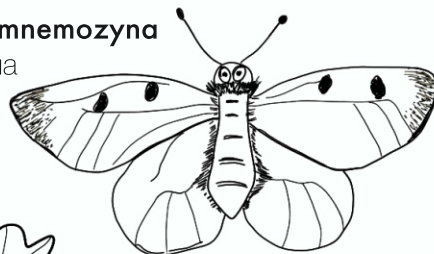
Wybieram tylko jeden kwiatek – Вибираю лише одну квітку

Niektóre owady są bardzo wybredne w wyborze jedzenia. Takie zwyczaje ma rzadko spotykany motyl – niepylak mneozyna. Gąsienice tego motyla mogą zjeść tylko liście kokoryczy. Co by się stało gdyby kokorycz wyginęła?

Деякі комахи дуже вибагливі у виборі їжі. Подібні звички має рідкісний метелик – мнеозина. Гусениці цього метелика можуть харчуватися тільки листям рясту. Що б сталося, якби ряс зник?

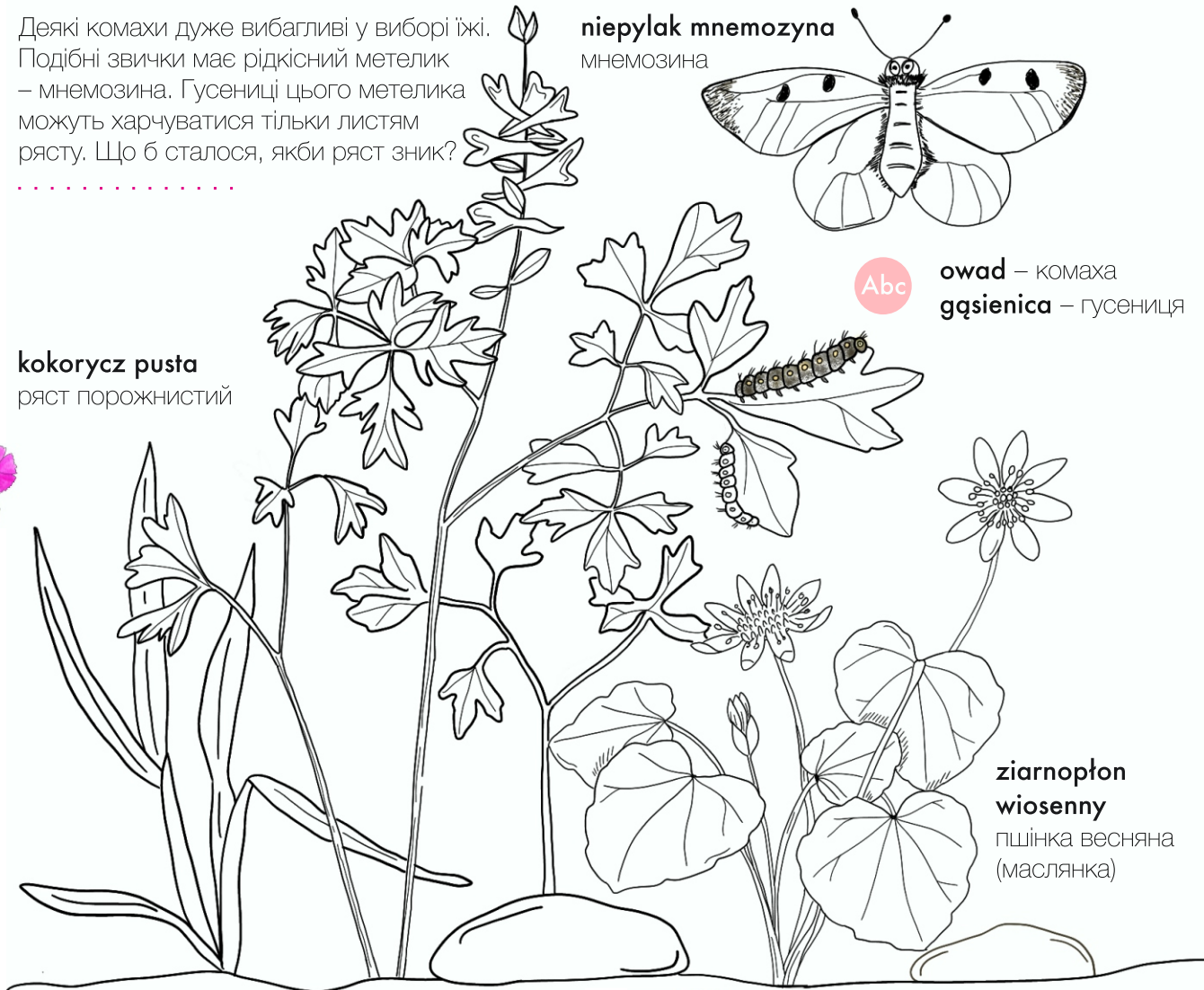
niepylak mneozyna
мнеозина

Abc

owad – комаха
gąsienica – гусениця

kokorycz pusta
ряст порожнистий

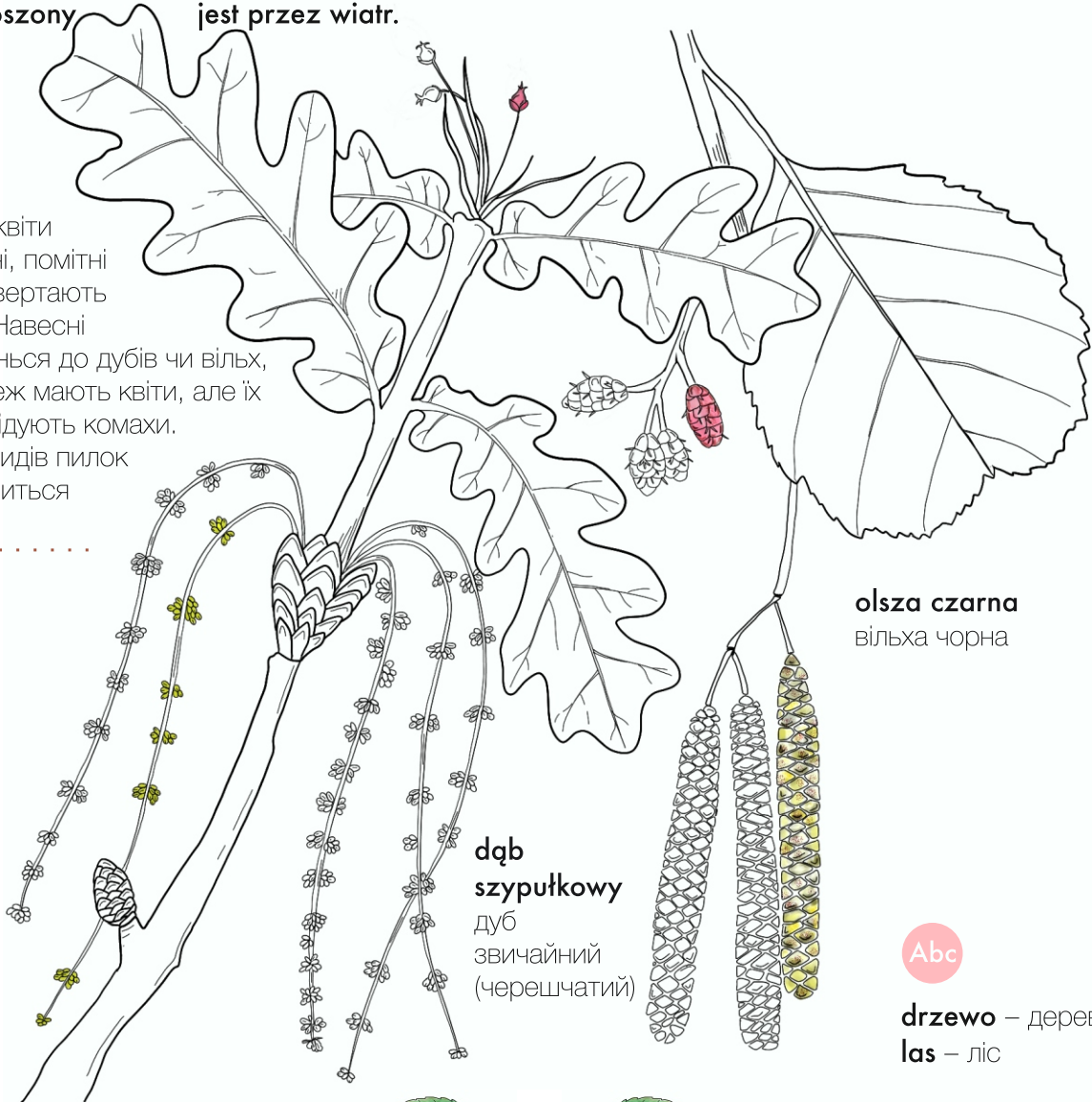
ziarnoślona
wiosenna
пшінка весняна
(маслянка)

Kwiaty drzew – Квіти дерев

Nie wszystkie kwiaty są efektowne, widoczne, skupiające uwagę. Wiosną przyjrzyj się dębom czy też olchom, one też mają kwiaty, ale nie odwiedzają je owady. U tych gatunków pyłek przenoszony jest przez wiatr. i

Не усі квіти ефектні, помітні та привертають увагу. Навесні приглянься до дубів чи вільх, вони теж мають квіти, але їх не відвідують комахи. У цих видів пилок розноситься вітром.

olsza czarna
вільха чорна

dąb
szypułkowy
дуб
звичайний
(черешчатий)

Abc

drzewo – дерево
las – ліс

Rośliny miododajne – медоносні рослини

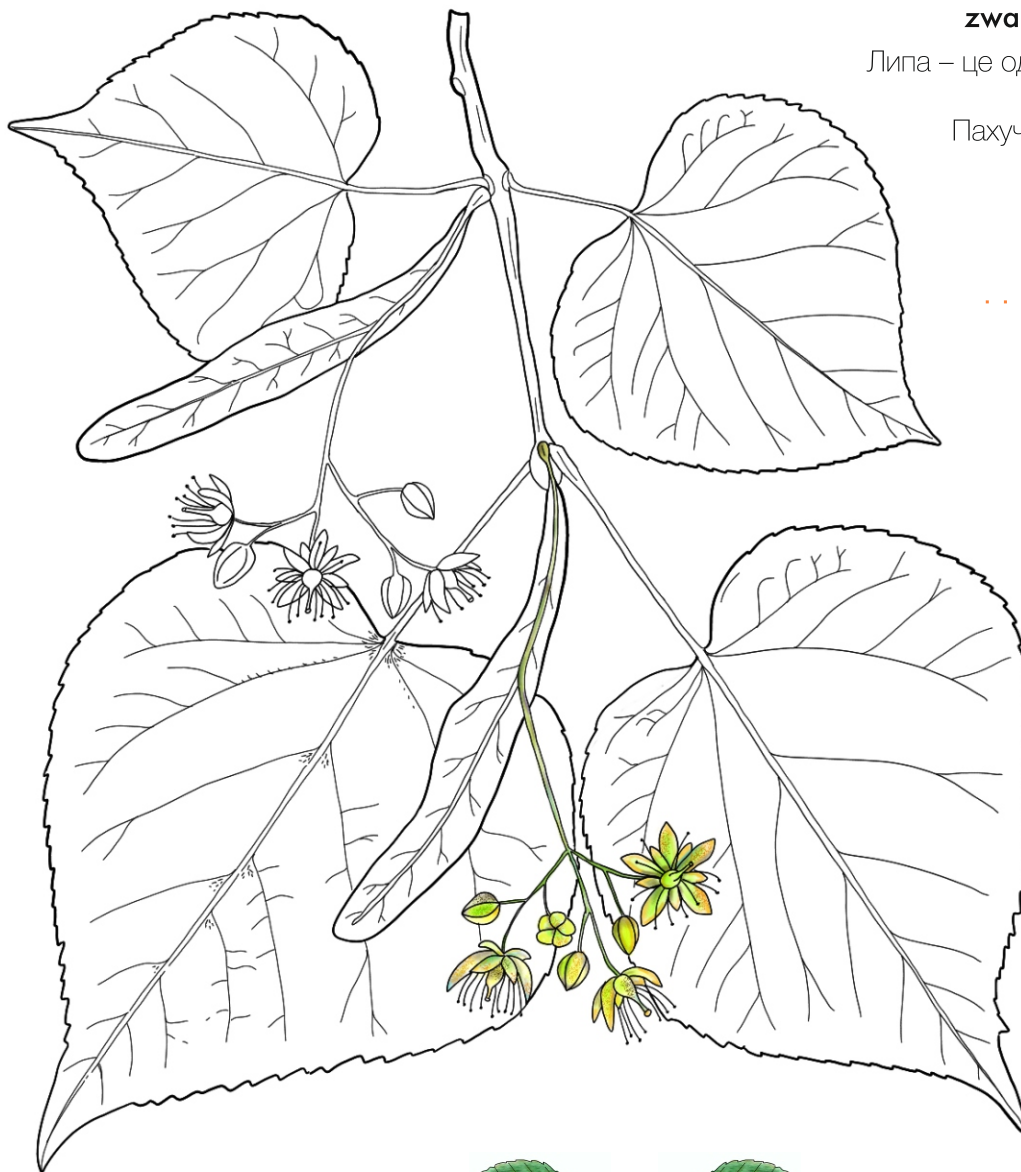
Lipa to jedna z najważniejszych roślin miododajnych. Pachnące kwiaty dostarczają pszczołom nektaru. Herbata z suszonych kwiatów pomaga zwalczyć przeziębienie.

Липа – це одна з найважливіших медоносних рослин. Пахучі квіти забезпечують бджіл нектаром. Чай із сушених квітів допомагає боротися із застудою.

Abc

chronić – бергти
owoc – плід

lipa drobnolistna
липа дрібнолиста

Kwiatne motyle – Квіткові метелики

Kształt kwiatów może przypominać skrzydła motyla, tak jest u roślin należących do rodziny motylkowatych. Inna nazwa tej rodziny brzmi – bobowate, bo u wszystkich owocem jest strąk, jak u bobu, fasoli, czy grochu. i

За формою квітки можуть нагадувати крила метелика, як у рослин сімейства бобових.

Інша назва цього сімейства звучить як бобові, тому що у них плід – це стручок, як у бобів, фасолі чи гороху.

Abc

nektar – нектар

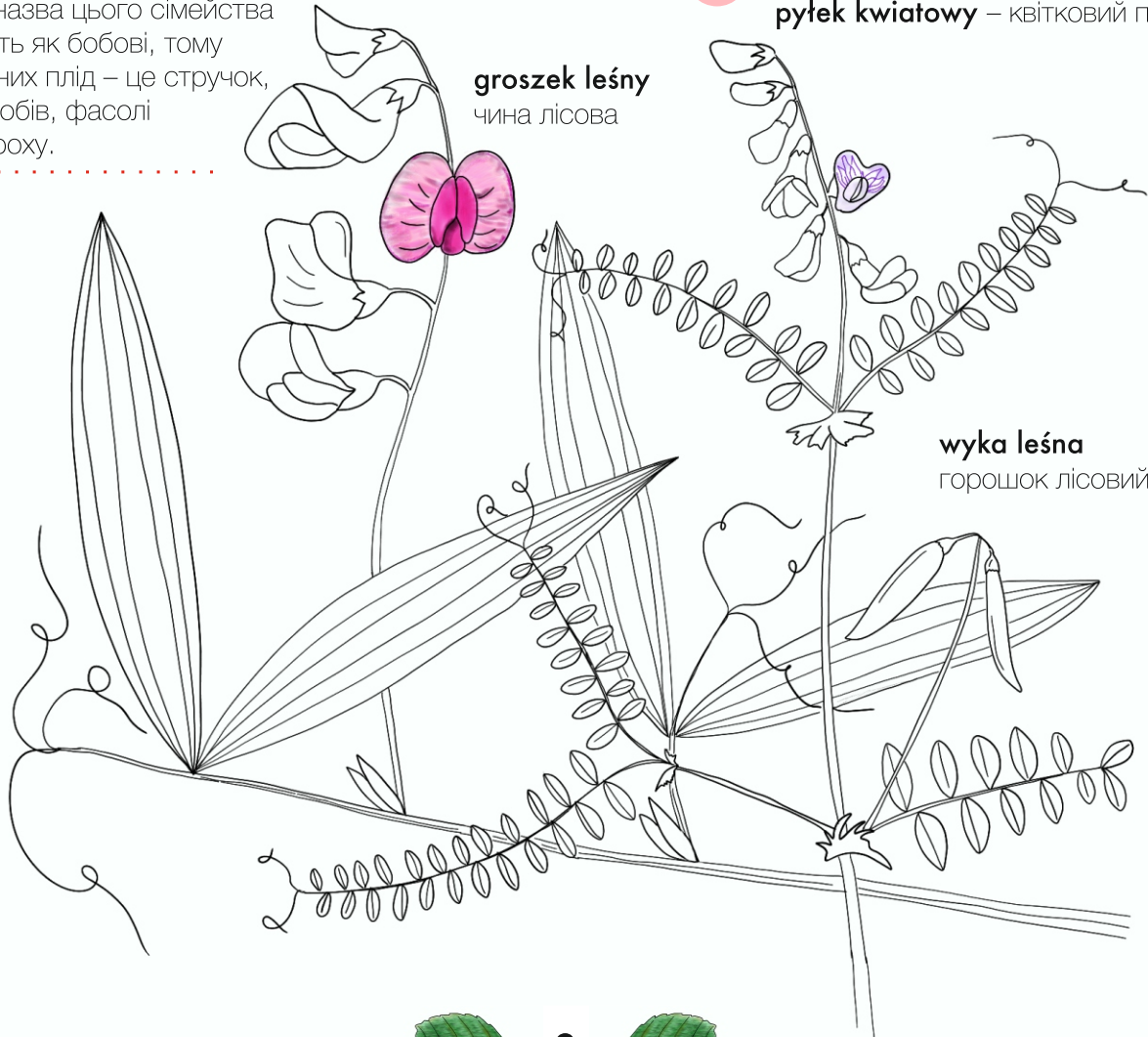
pyłek kwiatowy – квітковий пилок

groszek leśny

чина лісова

wyka leśna

горошок лісовий

Na jagody – По ягоди

Dwa niezwykle podobne gatunki- borówka bagienna i borówka czarna, przyjrzyj się i znajdź różnice. Psss...podpowiemy, spójrz na liście!

Два надзвичайно схожі види – лохина і чорниця звичайна, приглянься і знайди різницю. Тсс... підкажемо, подивись на листя!

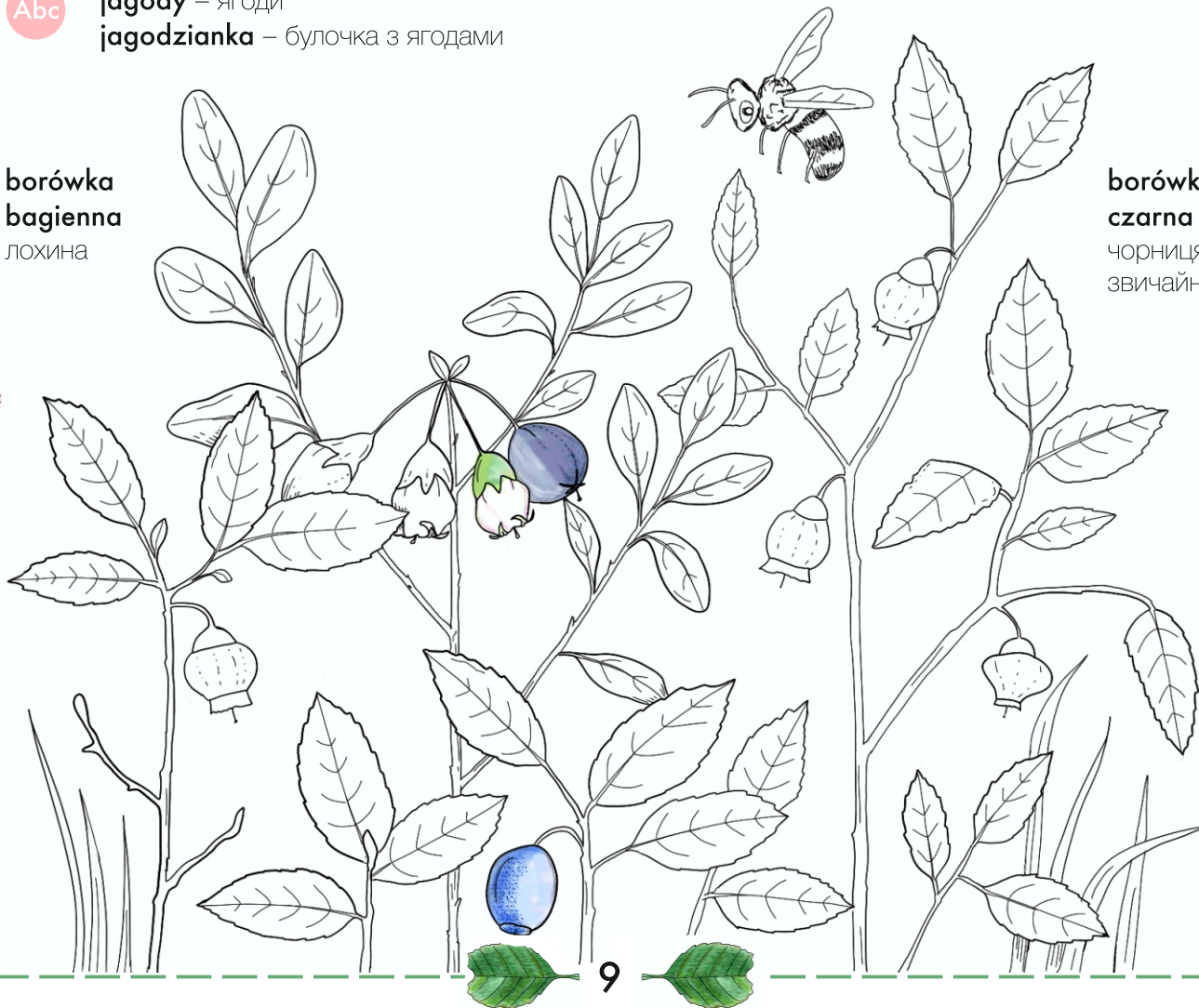
Abc

jagody – ягоди

jagodzianka – булочка з ягодами

borówka
bagienna
лохина

borówka
czarna
чорниця
звичайна

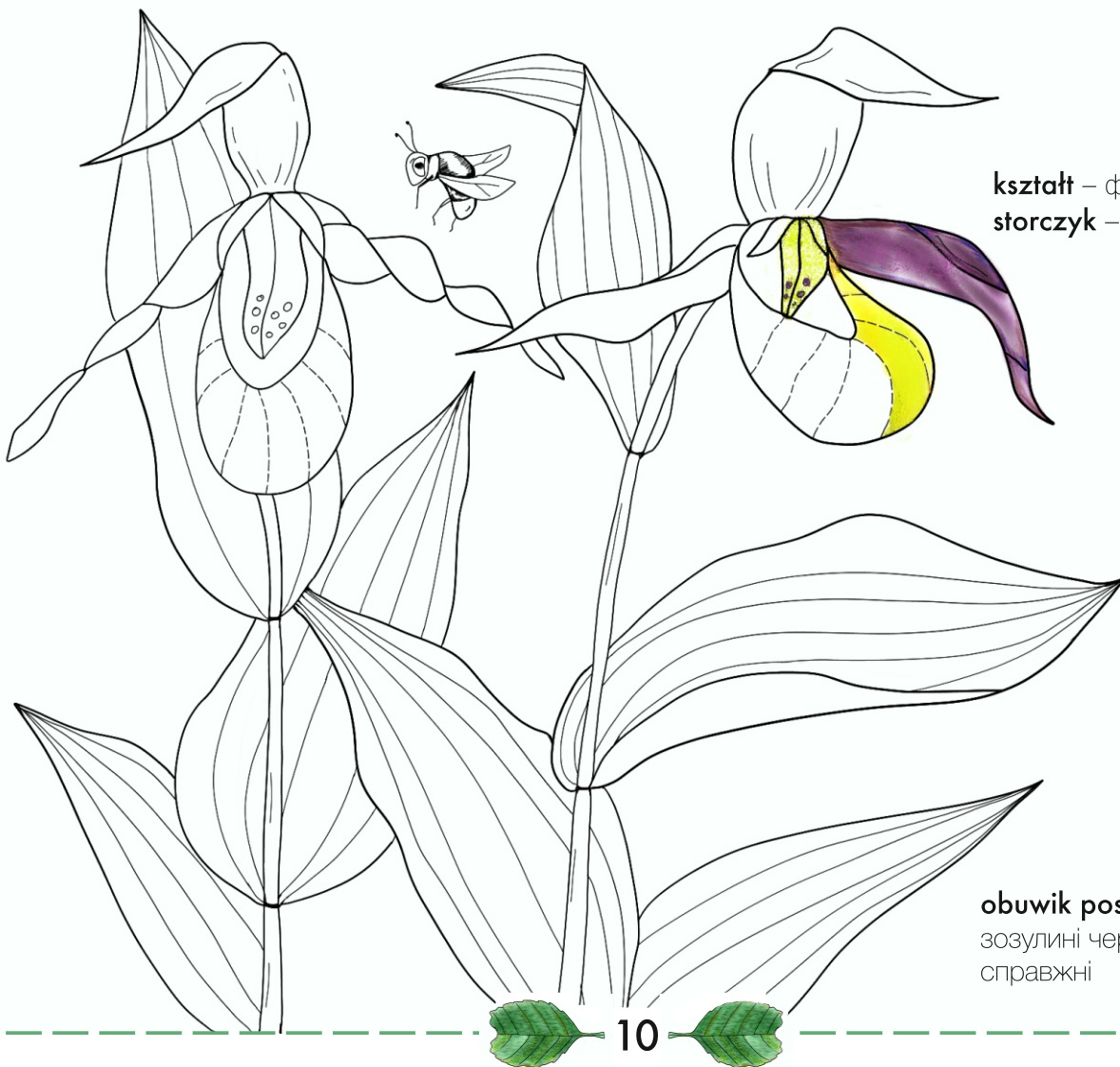

Różnorodne kształty – Різноманітні форми

Obuwik to storczyk o niezwykłym kształcie kwiatów, które przypominają buty – stąd nazwa!
To gatunek bardzo rzadki i podlega ochronie ścisłej.

Зозуліні черевички – це вид орхідеї з незвичайною формою квітів, які нагадують черевички – звідти і сама назва. Цей вид дуже рідкісний і суворо охороняється..

Abc

kształt – форма
storczyk – орхідея

obuwik pospolity
зозуліні черевички
справжні

Czy rosiczki gryzą? – Чи кусаються росички?

Nie, to drobna roślina, a człowiek to potężny organizm. Co ciekawe kwiat znajduje się wysoko, na długiej łodydze, dzięki temu owady zapylające są bezpieczne i nie ryzykują przyklejenia się do liści.

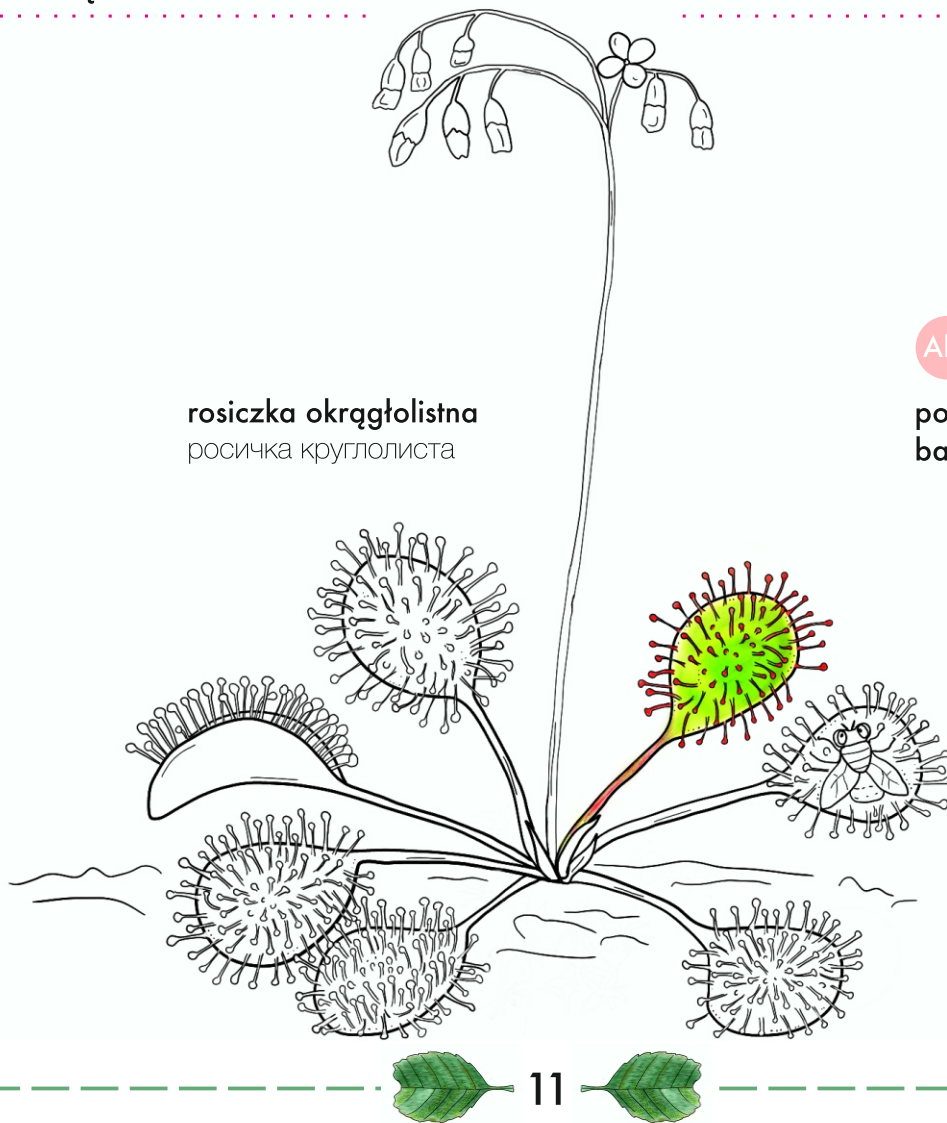
Ні, це маленька рослинка, а людина – могутній організм. Цікаво, що квітка знаходиться високо, на довгій ніжці, завдяки чому комахи-запилювачі безпечні і не ризикують прилипнути до листя.

rosiczka okrągłolistna
росичка круглолиста

Abc

pokarm – харчування
barwa – колір

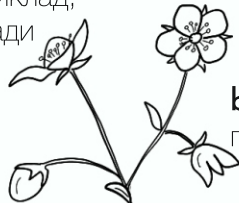
Leśna apteczka – Лісова аптечка

W lesie znajdziesz rośliny, które leczą. Poziomka i babka to zioła, których możesz używać bezpiecznie np. gdy się skaleczysz przyłóż naturalny plaster z liścia babki zwyczajnej.

У лісі знайдеш рослини, які лікують. Лісова суниця та подорожник – це трави, які можеш безпечно використовувати, наприклад, коли поріжешся приклади натуральний пластир з листя подорожника.

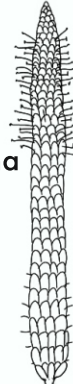
poziomka pospolita

суниця лісова

babka zwyczajna

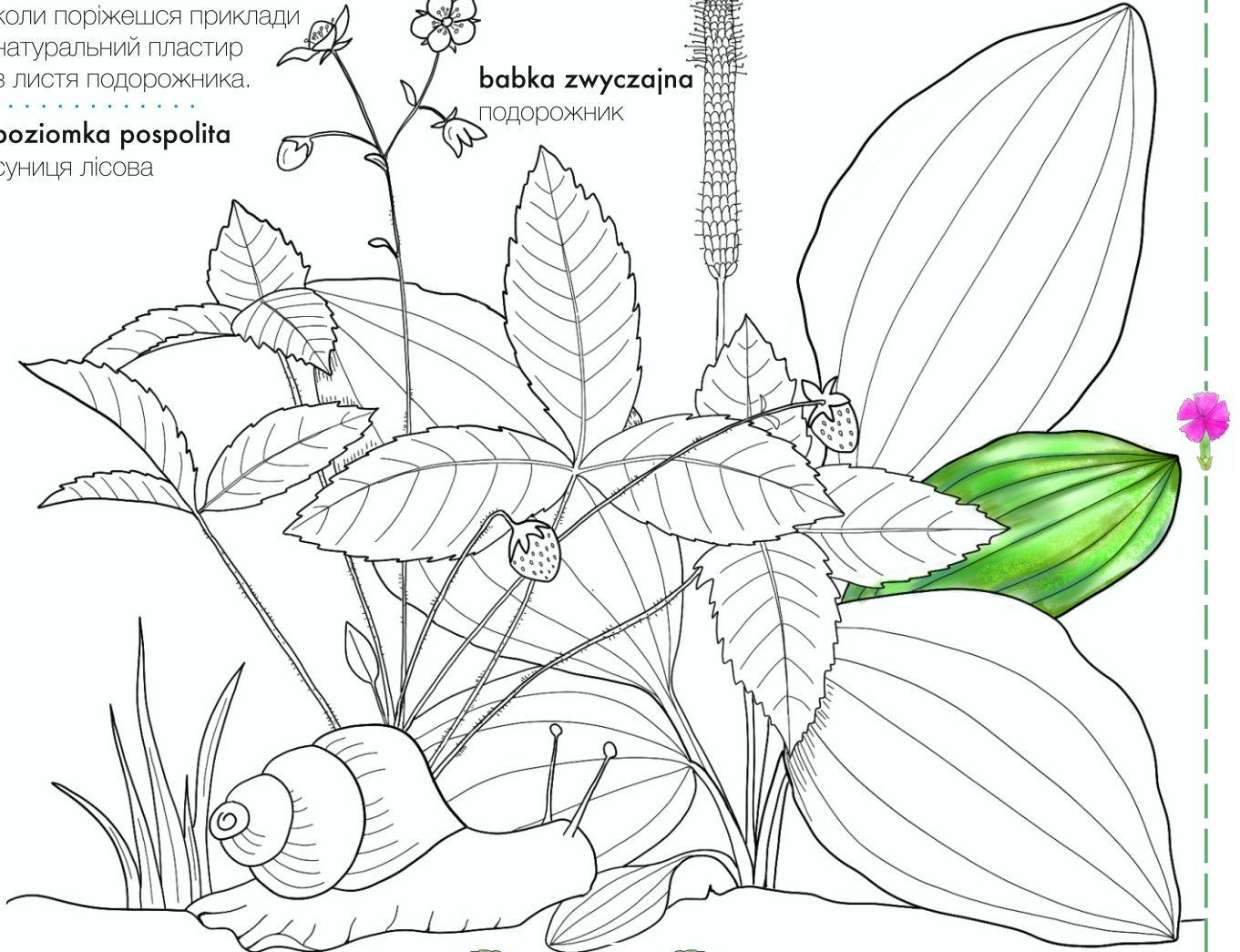
подорожник

Abc

zióło – трава

lek – ліки

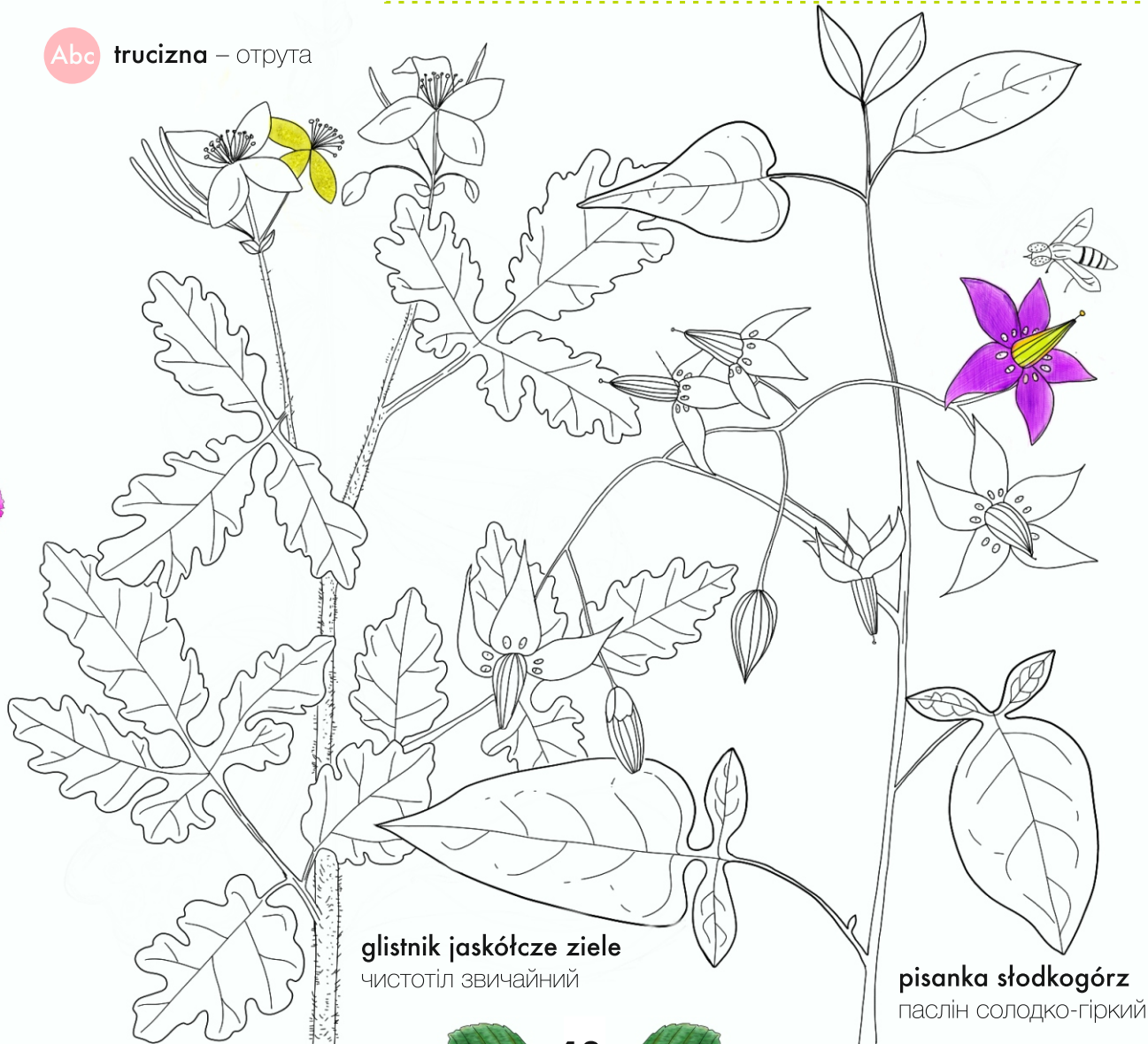

Rośliny trujące

– Отруйні рослини

i Niektóre rośliny, a szczególnie ich owoce, mogą być trujące. Pamiętaj, żeby nie zbierać owoców leśnych, których nie znasz! Деякі рослини, особливо їх плоди, можуть бути отруйними. Пам'ятай, що не варто збирати лісових плодів, яких не знаєш!!

Abc **trucizna** – отрута

glistnik jaskółcze ziele
чистотіл звичайний

pisanka słodkogórz
паслін солодко-гіркий

Wydano na zlecenie:

Видано на замовлення:

**Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych
w Olsztynie**

Koncepcja:

Концепція видання:

Justyna Haładaj

Rysunki, projekt graficzny:

Малюнки, графічний дизайн:

**Dagny Nowak-Staszewska
Botaniczne Inspiracje**

Tłumaczenie tekstów:

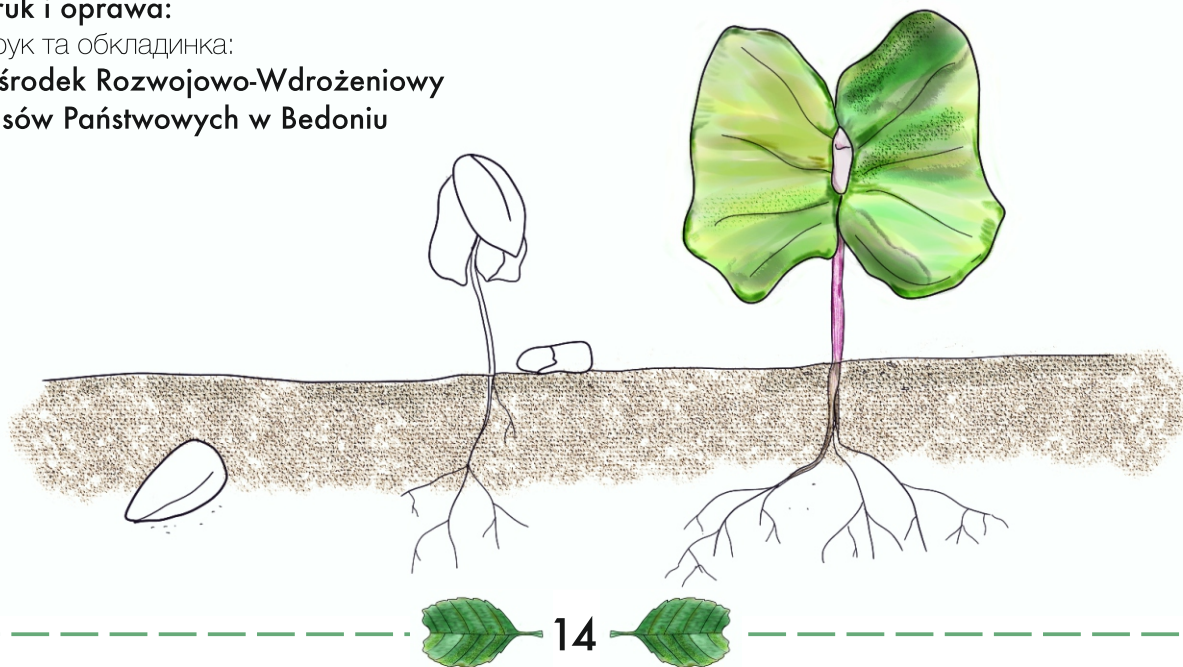
Переклад текстів:

Anastasiia Honcharuk

Druk i oprawa:

Друк та обкладинка:

**Ośrodek Rozwojowo-Wdrożeniowy
Lasów Państwowych w Bedoniu**

Olsztyn 2022